

طرح نقوش هندسی اسلامی در قالب معماری پارامتریک

الهام سلیقه^{۱*}، امیررضا اسماعیلی^۲، علیرضا میثاقی^۳

۱- عضو هیات علمی گروه معماری دانشگاه تبریز، الهام سلیقه، (e.saligheh@gmail.com)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران دانشگاه تهران، امیررضا اسماعیلی، (a.esmaily@ut.ac.ir)

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد فناوری‌های دیجیتال معماری دانشگاه هنر اسلامی تبریز، علیرضا میثاقی، (alirm71@gmail.com)

چکیده

با پایان یافتن دوران مدرن و مطرح شدن نظریات پسامدرن در حوزه معماری، تزئینات بار دیگر ارزش دیرین خود را بازیافت. تزئینات در هنر و معماری اسلامی نیز جایگاه ویژه‌ای داشته و جزئی لاینفک از آن بوده است. در مبانی هنر قدسی هنرمند با هدفی خاص به خلق معماری و تزئینات مرتبط با آن می‌پرداخت. با آغاز دوران مدرن تزئینات از معماری کنار گذاشته شد اما با مطرح شدن سبک جدید که پارامتریسیسم نام گرفته و به دنبال سیطره خود بر جریان غالب معماری معاصر است، این عنصر معماری در حال بازیافتن جایگاه خود است. تحقیق حاضر توصیف اجمالی است از خاستگاه معماری پارامتریک، ماهیت و چیستی آن که در کنار مروری بر مبانی تزئینات و هنر اسلامی، سعی در بررسی رابطه میان این دو دارد. رابطه‌ای که چه از جنبه مبانی نظری و تکنیک‌های طراحی و چه از لحاظ شیوه‌های ساخت قابل مطرح شدن است. برای حصول به نتیجه مطلوب‌تر مسجد کبود تبریز به عنوان نمونه موردی انتخاب گشته و نقوش هندسی به کار رفته بر روی کاشی‌کاری‌های آن در قالب نرم افزار پارامتریک گراس‌هاپر مدل‌سازی گردیده است. راهبرد غالب این پژوهش از نوع استدلال منطقی بوده که با تدابیری از مدل‌سازی رایانه‌ای نیز همراه شده است تا امکان مطرح شدن نقوش هندسی اسلامی را در قالب معماری پارامتریک مورد آزمون قرار دهد. هرچند معماری اسلامی از لحاظ ماهیت و اندیشه دارای تفاوت‌های جدی با معماری پارامتریک می‌باشد با این حال می‌توان با استفاده از ابزارهای نوینی که این سبک جدید در اختیار طیف گسترده‌ای از طراحان قرار می‌دهد از آن در جهت خلق معماری همسو با مبانی هنر قدسی بهره برد.

واژه های کلیدی: معماری پارامتریک، نقوش هندسی، هنر اسلامی، تزئینات، نرم‌افزار گراس‌هاپر.